

Acest document reprezintă un instrument de documentare, iar instituțiile nu își asumă responsabilitatea pentru conținutul său.

► **B**

DIRECTIVA CONSILIULUI

din 12 decembrie 1991

privind deșeurile periculoase

(91/689/CEE)

(JO L 377, 31.12.1991, p. 20)

Astfel cum a fost modificată prin:

		Jurnalul Oficial		
		NR.	Pagina	Data
► <u>M1</u>	Directiva 94/31/CE a Consiliului din 27 iunie 1994	L 168	28	2.7.1994
► <u>M2</u>	Regulamentul (CE) nr. 166/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 ianuarie 2006	L 33	1	4.2.2006

DIRECTIVA CONSILIULUI**din 12 decembrie 1991****privind deșeurile periculoase**

(91/689/CEE)

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolul 103s,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,având în vedere avizul Parlamentului European ⁽²⁾,având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽³⁾,

întrucât Directiva 78/319/CEE a Consiliului din 20 martie 1978 privind deșeurile toxice și periculoase ⁽⁴⁾, a stabilit normele Comunității privind eliminarea deșeurilor periculoase; întrucât în scopul de a se lua în considerație experiența câștigată în aplicarea acelei directive de către statele membre, este necesar să se modifice normele și să se înlocuiască Directiva 78/319/CEE prin prezenta directivă;

întrucât Rezoluția Consiliului din 7 mai 1990 privind politica privind deșeurile ⁽⁵⁾ și programul de acțiune al Comunității Europene asupra mediului, care a fost subiectul rezoluției Consiliului Comunității Europene și reprezentanților guvernelor statelor membre, întâlnirea din cadrul Consiliului din 19 octombrie 1987 privind continuarea și aplicarea unei politici a Comunității Europene și programului de acțiune asupra mediului (1987-1992) ⁽⁶⁾ preconizează măsurile comunitare pentru a îmbunătăți condițiile în care deșeurile sunt eliminate și gestionate;

întrucât normele generale aplicabile gestionării deșeurilor au fost stabilite de Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile ⁽⁷⁾, astfel cum a fost modificată prin Directiva 91/156/CEE ⁽⁸⁾, se aplică, de asemenea, la gestionarea deșeurilor periculoase;

întrucât gestionarea corectă a deșeurilor periculoase necesită norme suplimentare, imperioase, pentru a lua în considerare natura specială a unor asemenea deșeuri;

întrucât este necesar, în scopul de a îmbunătăți eficiența gestionării deșeurilor periculoase în Comunitate, să se folosească o definiție precisă și uniformă a deșeurilor periculoase bazată pe experiență;

întrucât este necesar să se asigure că eliminarea și valorificarea deșeurilor periculoase sunt supravegheate în cel mai bun mod posibil;

întrucât trebuie să fie posibil să se adapteze rapid dispozițiile prezentei directive la progresul științific și tehnic; întrucât, de asemenea, comitetul instituit prin Directiva 75/442/CEE trebuie împuternicit să adapteze prevederile prezentei directive la un astfel de progres,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

⁽¹⁾ JO C 295, 19.11.1988, p. 8, și
JO C 42, 22.2.1990, p. 19.

⁽²⁾ JO C 158, 26.6.1989, p. 238.

⁽³⁾ JO C 56, 6.3.1989, p. 2.

⁽⁴⁾ JO L 84, 31.3.1978, p. 43.

⁽⁵⁾ JO C 122, 18.5.1990, p. 2.

⁽⁶⁾ JO C 328, 7.12.1987, p. 1.

⁽⁷⁾ JO L 194, 25.7.1975, p. 39.

⁽⁸⁾ JO L 78, 26.3.1991, p. 32.

▼B*Articolul 1*

- (1) Obiectul prezentei directive, redactat în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Directiva 75/442/CEE este să apropie legislațiile statelor membre privind gestionarea controlată a deșeurilor periculoase.
- (2) Sub rezerva prezentei directive, Directiva 75/442/CEE se aplică deșeurilor periculoase.
- (3) Definiția „deșeurilor” și a altor termeni folosiți în prezenta directivă sunt cele din Directiva 75/442/CEE.
- (4) În sensul prezentei directive „deșeuri periculoase” înseamnă:
  - deșeuri care figurează pe o listă ce va fi elaborată potrivit procedurii stabilit la articolul 18 din Directiva 75/442/CEE pe baza anexelor I și II la prezenta directivă, nu mai târziu de 6 luni înainte de data punerii în aplicare a prezentei directive. Aceste deșeuri trebuie să aibă una sau mai multe dintre caracteristicile enumerate la anexa III. Lista ține seama de originea și compoziția deșeurilor și, după caz, de valorile limită ale concentrației. Această listă este revizuită periodic și, în cazul în care este necesar, prin aceeași procedură;
  - orice alte deșeuri care sunt considerate de către un stat membru că dețin oricare din proprietățile enumerate la anexa III. Astfel de cazuri se notifică Comisiei și se revizuiesc în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 18 din Directiva 75/442/CEE pentru a adapta lista.
- (5) Deșeurile menajere sunt exceptate de la dispozițiile prezentei directive. Consiliul stabilește, pe baza unei propuneri a Comisiei, norme specifice luând în considerație natura specială a deșeurilor menajere până la sfârșitul lui 1992.

Articolul 2

- (1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a dispune ca pe fiecare loc unde descărcarea de deșeuri periculoase are loc, deșeurile să fie înregistrate și identificate.
- (2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a cere ca unitatea și întreprinderea care elimină, valorifică, colectează sau transportă deșeuri periculoase să nu amestece diferite categorii de deșeuri periculoase sau să amestece deșeurile periculoase cu deșeurile nepericuloase.
- (3) Prin derogare de la alineatul (2), amestecul deșeurilor periculoase cu alte deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri, substanțe sau materiale poate fi permis numai când condițiile stabilite la articolul 4 din Directiva 75/442/CEE sunt respectate și, în special, în scopul asigurării securității în timpul eliminării sau valorificării. O asemenea operație face obiectul cererii de permis impus de articolele 9, 10 și 11 din Directiva 75/442/CEE.
- (4) În cazul în care deșeurile sunt deja amestecate cu alte deșeuri, substanțe sau materiale, separarea trebuie să fie efectuată, dacă este fezabilă tehnic și economic și dacă este necesar pentru a se respecta articolul 4 din Directiva 75/442/CEE.

Articolul 3

- (1) Derogarea prevăzută la articolul 11 (1) (a) din Directiva 75/442/CEE de la cererea de permis pentru unitățile și întreprinderile care realizează propria eliminare de deșeuri nu se va aplica la deșeuri periculoase reglementate de prezenta directivă.
- (2) În temeiul articolului 11 (1) (b) din Directiva 75/442/CEE, un stat membru poate deroga de la articolul 10 din prezenta directivă pentru unități sau întreprinderi care valorifică deșeurile reglementate de prezenta directivă:

▼B

- în cazul în care statul membru adoptă norme generale care cuprind tipul și cantitatea de deșeuri și care stabilesc condițiile specifice (valori limită pentru conținutul de substanțe periculoase în deșeuri, valori limită ale emisiilor, tipul de activitate) și alte cerințe necesare pentru realizarea diferitelor forme de valorificare și
- în cazul în care tipurile sau cantitățile de deșeuri și metodele de valorificare sunt astfel încât condițiile stabilite la articolul 4 al Directivei 75/442/CEE sunt respectate.

(3) Unitățile sau întreprinderile prevăzute la alineatul (2) sunt înregistrate de autoritățile competente.

(4) În cazul în care un stat membru intenționează să se folosească de prevederile de la alineatul (2), normele prevăzute la alineatul menționat anterior sunt comunicate Comisiei cel târziu cu 3 luni înainte de intrarea în vigoare. Comisia consultă statele membre. Având în vedere aceste consultații, Comisia propune ca aceste norme să fie aprobate în conformitate cu procedura stabilită la articolul 18 din Directiva 75/442/CEE.

Articolul 4

(1) Articolul 13 din Directiva 75/442/CEE se aplică, de asemenea, producătorilor de deșeuri periculoase.

(2) Dispozițiile articolului 14 din Directiva 75/442/CEE se aplică, de asemenea, producătorilor de deșeuri periculoase și tuturor unităților și întreprinderilor care transportă deșeuri periculoase.

(3) Registrele prevăzute la articolul 14 din Directiva 75/442/CEE trebuie să fie păstrate timp de cel puțin 3 ani, cu excepția cazurilor de unități și întreprinderi care transportă deșeuri periculoase care trebuie să țină aceste registre cel puțin 12 luni. Evidența documentară că operațiile de gestionare au fost îndeplinite trebuie să fie furnizată la cererea autorităților competente sau a unui proprietar anterior.

Articolul 5

(1) Statele membre iau măsurile necesare să asigure că, în cursul colectării, transportului și depozitării temporare, deșeurile sunt corespunzător ambalate și etichetate în acord cu standardelor internaționale și Comunitare în vigoare.

(2) În cazul deșeurilor periculoase, inspecțiile privind colectarea și operațiunile de transport făcute pe baza articolului 13 din Directiva 75/442/CEE se referă mai ales la originea și destinația unor asemenea deșeuri.

(3) În cazul în care deșeurile periculoase sunt transferate, trebuie să fie însoțite de un formular de identificare care conține detaliile specificate în anexa I secțiunea A din Directiva 84/631/CEE a Consiliului din 6 decembrie 1984 privind supravegherea și controlul în cadrul Comunității Europene a transporturilor transfrontieră de deșeuri periculoase ⁽¹⁾, astfel cum a fost modificată prin Directiva 86/279/CEE ⁽²⁾.

Articolul 6

(1) În conformitate cu articolul 7 din Directiva 75/442/CEE, autoritățile competente stabilesc, separat ori în cadrul planurilor lor generale de gestionare a deșeurilor, planuri pentru gestionarea deșeurilor periculoase, pe care le fac publice.

(2) Comisia compară aceste planuri și, în special, metodele de eliminare și valorificare. Această informație este pusă la dispoziția autorităților competente ale statelor membre care sunt interesate.

⁽¹⁾ JO L 326, 13.12.1984, p. 31.

⁽²⁾ JO L 181, 4.7.1986, p. 13.

▼B*Articolul 7*

În cazuri de urgență sau pericol grav, statele membre iau toate măsurile necesare, incluzând, după caz, derogări temporare de la prezenta directivă, pentru a se asigura că deșeurile periculoase nu constituie o amenințare pentru populație sau pentru mediu. Statul membru informează Comisia cu privire la orice asemenea derogări.

Articolul 8

(1) În contextul raportului prevăzut la articolul 16 alineatul (1) din Directiva 75/442/CEE și pe baza unui chestionar redactat în conformitate cu acest articol, statele membre trimit Comisiei un raport privind punerea în aplicare a prezentei directive.

(2) În plus față de raportul prevăzut la articolul 16 alineatul (2) din Directiva 75/442/CEE, Comisia raportează Parlamentului European și Consiliului la fiecare trei ani despre punerea în aplicare a prezentei directive.

▼M2

_____

▼B*Articolul 9*

Modificările necesare pentru adaptarea anexelor la prezenta directive la progresul științific și tehnic și pentru revizuirea listei deșeurilor menționate la articolul 1 alineatul (4) se adoptă în conformitate cu procedura stabilită la articolul 18 din Directiva 74/442/CEE.

*Articolul 10***▼M1**

(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 27 iunie 1995. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

▼B

(2) Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

(3) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

▼M1*Articolul 11*

Directiva 78/319/CEE se abrogă cu efect de la 27 iunie 1995.

▼B*Articolul 12*

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

ANEXA I

**CATEGORII SAU TIPURI GENERICI DE DEȘURI PERICULOASE
ENUMERATE ÎN FUNCȚIE DE NATURA LOR SAU ACTIVITATEA
CARE LE-A PRODUS (*) (DEȘEURILE POT FI SUB FORMĂ DE
LICHID, NĂMOL SAU SOLID)**

ANEXA I.A.

Deșeurile care dețin una dintre proprietățile enumerate în anexa III și care constau în:

1. substanțe anatomice: deșeuri de spital sau alte deșeuri clinice;
2. componente farmaceutice, medicinale și veterinare;
3. produse de conservare a lemnului;
4. biocide și substanțe fitofarmaceutice;
5. reziduuri de la substanțe folosite ca solvenți;
6. substanțe organice halogenate, nefolosite ca solvenți, cu excepția materialelor polimerizate inerte;
7. amestecuri de săruri ce conțin cianuri;
8. uleiuri minerale și substanțe uleioase (de exemplu, nămol de uzinare etc.);
9. amestecuri sau emulsii de ulei/apă, de hidrocarburi/apă;
10. substanțe conținând PCB-uri sau PCT-uri (de exemplu, substanțe dielectrice etc.);
11. gudroane rezultate de la rafinare, distilare sau de la orice alt tratament pirolitic;
12. cerneluri, coloranți, pigmenți, vopsele, grunduri, lacuri;
13. rășini, latex, plastifianți, cleiuri/adezivi;
14. substanțe chimice rezultate din cercetare, dezvoltare sau învățământ care nu sunt identificate sau/și sunt noi și ale căror efecte asupra omului sau mediului înconjurător nu sunt cunoscute (de exemplu, reziduuri de laborator etc.);
15. materiale pirotehnice sau alte materiale explozibile;
16. substanțe sau materiale folosite la procesarea filmelor fotografice;
17. orice material contaminat cu un produs din grupa dibenzofuranilor policlorurați;
18. orice material contaminat cu un produs din grupa dibenzo-para-dioxinelor policlorurate.

ANEXA I.B.

Deșeuri care conțin oricare din componentele enumerate în anexa II și care au oricare dintre proprietățile descrise în anexa III și constau în:

19. săpun, grăsimi, ceară de natură animală sau vegetală;
20. substanțe organice nehalogenate, neutilizabile ca solvenți;
21. substanțe anorganice, fără metale sau componente metalice;
22. cenușă și/sau zgură;
23. sol, nisip, argilă, inclusiv material din dragare;
24. amestecuri de săruri fără cianuri;
25. pulberi și prafuri metalice;
26. catalizatori uzați;
27. lichide sau nămoluri conținând metale sau compuși metalici;

(*) Anumite dublări ale înscrierilor prezentate în anexa II sunt intenționate

▼B

28. reziduuri rezultate din tehnologiile de reducere a poluării (de exemplu, sacii filtrelor de aer etc.) cu excepția (29), (30) și (33);
29. nămoluri de la scrubere;
30. nămoluri de la stațiile de tratare a apei;
31. reziduuri de decarbonare;
32. reziduuri de schimbători de ioni;
33. nămoluri de la stațiile de epurare, netratate sau inadecvate pentru a fi folosite în agricultură;
34. reziduuri de la spălarea/curățarea rezervoarelor și/sau a echipamentelor;
35. echipamente contaminate;
36. containere contaminate (de exemplu, ambalaje, butelii de gaz etc.) al căror conținut include unul sau mai multe componente enumerate în anexa II:
37. baterii sau alt tip de celule electrice;
38. uleiuri vegetale;
39. materiale rezultate din colectarea selectivă a deșeurilor menajere și care prezintă oricare din caracteristicile enumerate în anexa III:
40. orice alte deșeuri care conțin oricare dintre constituenții enumerați în anexa II și oricare dintre proprietățile enumerate în anexa III.

▼B*ANEXA II***CONSTITUENȚI AI DEȘEURILOR DIN ANEXA I.B CARE FAC CA ACESTEA SĂ FIE PERICULOASE ATUNCI CÂND AU PROPRIETĂȚILE DESCRISE ÎN ANEXA III (*)**

Deșeuri care au ca și constituenți:

- C1. beriliu; compuși ai beriliului;
- C2. compuși ai vanadiului;
- C3. compuși ai cromului VI;
- C4. compuși ai cobaltului;
- C5. compuși ai nichelului;
- C6. compuși ai cuprului;
- C7. compuși ai zincului;
- C8. arseniu; compuși ai arseniului;
- C9. seleniu; compuși ai seleniului;
- C10. compuși ai argintului;
- C11. cadmiu; compuși ai cadmiului;
- C12. compuși ai staniului;
- C13. antimoniu; compuși ai antimoniului;
- C14. telurii; compuși ai telurului;
- C15. compuși ai bariului; cu excepția sulfatului de bariu;
- C16. mercur; compuși ai mercurului;
- C17. talii; compuși ai taliului;
- C18. plumb; compuși ai plumbului;
- C19. sulfuri anorganice;
- C20. compuși anorganici ai fluorului, cu excepția fluorurii de calciu;
- C21. cianuri anorganice;
- C22. următoarele metale alcaline sau alcalino-pământoase: litiu, sodiu, potasiu, calciu, magneziu în formă necombinată;
- C23. soluții acide sau acizi în formă solidă;
- C24. soluții bazice sau baze în formă solidă;
- C25. azbest (praf și fibre);
- C26. fosfor; compuși ai fosforului, cu excepția fosfaților minerali;
- C27. carbonii ai metalelor;
- C28. peroxizi;
- C29. clorați;
- C30. perclorați;
- C31. azide;
- C32. PCB-uri și/sau PCT-uri;
- C33. compuși farmaceutici sau veterinari;
- C34. biocide și substanțe fitofarmaceutice (de exemplu, pesticide etc.);
- C35. substanțe infecțioase;
- C36. creozoturi;
- C37. izocianați; tiocianați;
- C38. cianuri organice (de exemplu, nitrili etc.);
- C39. fenoli; compuși ai fenolului;
- C40. solvenți halogenați;
- C41. solvenți organici, cu excepția solvenților halogenați;
- C42. compuși organohalogenati, cu excepția materialelor polimerizate inerte și a

(*) Anumite duplicări ale tipurilor de deșeuri periculoase înscrise în anexa I sunt intenționate.

▼B

altor substanțe care sunt incluse în prezenta anexă;

- C43. compuși aromatici; compuși organici policiclici și heterociclici;
- C44. amine alifatică;
- C45. amine aromatice;
- C46. eteri;
- C47. substanțe cu caracter exploziv, cu excepția celor listate în alt punct din anexă;
- C48. compuși ai sulfurilor organice;
- C49. orice compus din familia dibenzofuranilor policlorurați;
- C50. orice compus din familia dibenzo-para-dioxinelor policlorurate;
- C51. hidrocarburi și compuși ai acestora cu oxigen; compuși cu azot sau sulf care nu au fost incluși la alt punct în prezenta anexă.

ANEXA III

PROPRIETĂȚI ALE DEȘEURILOR CARE FAC CA ACESTEA SĂ FIE PERICULOASE

- H1 „Explozive”: substanțe și preparate care pot exploda sub efectul unei scântei sau care sunt mai sensibile la șocuri sau frecare decât dinitrobenzenul.
- H2 „Oxidante”: substanțe și preparate care produc reacții puternic exoterme în contact cu alte substanțe, mai ales cu substanțe inflamabile.
- H-3A „Foarte inflamabile”:
- substanțe lichide și preparate care au punctul de aprindere sub 21 °C (inclusiv lichide extrem de inflamabile) sau
  - substanțe și preparate care se pot încălzi și apoi se pot aprinde în contact cu aerul la temperatura mediului ambiant fără energie suplimentară sau
  - substanțe solide și preparate care se pot aprinde ușor după contactul rapid cu o sursă de aprindere și care continuă să ardă sau să se consume și după îndepărtarea sursei de aprindere sau
  - substanțe gazoase și preparate care sunt inflamabile în aer la presiune normală sau
  - substanțe și preparate care în contact cu apa sau cu aerul umed, produc gaze foarte inflamabile în cantități periculoase.
- H3-B „Inflamabile”: substanțe lichide și preparate care au punctul de aprindere egal sau mai mare de 21 °C și mai mic sau egal cu 55 °C.
- H4 „Iritante”: substanțe și preparate necorozive care, prin contact imediat, prelungit sau repetat cu pielea sau mucoasele, pot cauza inflamații.
- H5 „Nocive”: substanțe și preparate care, dacă sunt inhalate sau ingerate sau dacă penetrează pielea, pot constitui riscuri limitate pentru sănătate.
- H6 „Toxice”: substanțe și preparate (inclusiv substanțe și preparate foarte toxice) care, dacă sunt inhalate sau ingerate sau dacă penetrează pielea, pot produce vătămări serioase, acute sau cronice pentru sănătate și pot fi chiar letale.
- H7 „Cancerigene”: substanțe și preparate care, dacă sunt inhalate sau ingerate sau dacă penetrează pielea, pot induce cancerul sau creșterea incidenței lui.
- H8 „Corosive”: substanțe și preparate care pot distruge țesuturile vii la contactul cu acestea.
- H9 „Infecțioase”: substanțe cu conținut de microorganisme viabile sau toxinele acestora care sunt cunoscute ca producând boli pentru om sau altor organisme vii.
- H10 „Teratogene”: substanțe și preparate care, dacă sunt inhalate sau ingerate sau dacă penetrează pielea, pot induce malformații congenitale neereditare sau creșterea incidenței acestora.
- H11 „Mutagene”: substanțe și preparate care, dacă sunt inhalate sau ingerate sau dacă penetrează pielea, pot produce defecte genetice ereditare sau creșterea incidenței acestora.
- H12 Substanțe și preparate care produc gaze toxice sau foarte toxice în contact cu apa, aerul sau un acid.
- H13 Substanțe și preparate capabile prin orice mijloace, după depozitare, să producă altă substanță (de exemplu, levigat), care posedă oricare din caracteristicile prezentate mai sus.
- H14 „Ecotoxice”: substanțe și preparate care prezintă sau pot prezenta riscuri imediate sau întârziate pentru unul sau mai multe sectoare ale mediului înconjurător.

Notă

1. Atribuirea caracteristicilor de pericol „toxic” (și „foarte toxic”), „nociv”, „corosiv” și „iritant” se bazează pe criteriile formulate în anexa VI partea IA și partea IIB din Directiva 67/548/CEE a Consiliului din 27 iunie 1967

▼B

privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative referitoare la clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase ⁽¹⁾, astfel cum a fost modificată prin Directiva 79/831/CEE a Consiliului ⁽²⁾.

2. Cu privire la atribuirea caracteristicilor „cancerigene”, „teratogene” și „mutagene” și având în vedere starea actuală a cunoștințelor, criteriile suplimentare sunt conținute în Ghidul clasificării și etichetării substanțelor periculoase și preparatelor din anexa VI (partea IID) din Directiva 67/548/CEE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 83/467/CEE a Comisiei ⁽³⁾.

Metode de testare

Metodele de testare vizează să confere o semnificație specifică definițiilor prezentate în anexa III.

Metodele care trebuie utilizate sunt descrise în anexa V din Directiva 67/548/CEE, în versiunea modificată prin Directiva 84/449/CEE a Comisiei ⁽⁴⁾ sau ulterior prin directivele Comisiei care adaptează Directiva 67/548/CEE la progresul tehnic. Aceste metode sunt ele însele bazate pe lucrul și pe recomandările organismelor competente internaționale, în particular ale OCDE.

⁽¹⁾ JO 196, 16.8.1967, p. 1.

⁽²⁾ JO L 259, 15.10.1979, p. 10.

⁽³⁾ JO L 257, 16.9.1983, p. 1.

⁽⁴⁾ JO L 251, 19.9.1984, p. 1.